

Kunstgrasbranche vastberaden op weg naar volledige circulariteit

Sturing door de overheid kan zorgen voor het laatste noodzakelijke zetje

De kunstgrassector werkt hard om het landelijke en Europese doel te behalen in om 2030 voor de helft circulair te zijn en in 2050 helemaal. Afgedankte sportvelden worden inmiddels in hun geheel gerecycled en de mogelijkheden om circulaire grondstoffen toe te passen in nieuwe velden groeien, zien betrokken partijen.

Auteur: Bart Mullink

De verwerking van oude kunstgrasmatten tot nieuwe grondstoffen is een succesverhaal waar snel nieuwe hoofdstukken bij zullen komen. Wat in slechts een paar jaar tijd is bereikt, is enorm, vindt Renate Huismans. Zij is locatiemanager van kunstgrasrecyclingbedrijf GBN-AGR in Amsterdam. 'Als je ziet hoe hard er wordt gewerkt aan innovaties, kun je verwachten dat we over een paar jaar alweer flink verder zijn.' GBN-AGR weet momenteel van al het zand dat uit de oude matten wordt geklopt, nieuw infillzand te maken. Dit zand kan, schetst ze, in prijs en kwaliteit prima concurreren met nieuwgewonnen zand. Het gebruik ervan past bovendien in de circulaire doelstellingen die aannemers en hun opdrachtgevers in toenemende mate hebben. Meestal is de vraag naar circulair zand volgens haar al groter dan wat GBN-AGR kan leveren. Alleen in de winter, als er weinig sportvelden worden aangelegd, blijft nog wel eens een partij over. Die gaat dan bijvoorbeeld naar een betonfabriek in de buurt. 'De voorkeur gaat uit naar toepassing in de sport, maar als we het voor dat doel even niet kwijt kunnen, is beton een alternatief dat nog steeds in ons circulaire plaatje past. Want daarin vervangt het

eveneens nieuwgewonnen zand.' Antea Sport-directeur Gosewin Bos zag de koudwatervrees voor circulair zand snel verdwijnen. 'Het aantal opdrachtgevers dat in het bestek nog nieuwgewonnen zand eist, neemt rap af. Meer en meer wordt juist circulair zand geëist.'

Logisch, verklaart Huismans, want de kwaliteit is vergelijkbaar. 'We hebben het proces sinds we ermee begonnen nog iets verbeterd, waardoor we de verontreinigingen nog beter uit het zand halen. Bij het wassen halen we de hele fijne zanddeeltjes eruit en we maken het zand weer schoon, ook het zand dat in contact is geweest met SBR-infill.' Het belangrijkste verschil voor Antea Sport is volgens Bos de techniek van het aanbrengen, omdat het zand na het wassen nat blijft. 'Je zou het wel kunnen drogen, maar dat kost energie en is dus minder duurzaam. En met nat zand lukt het ons ook prima.'

Matten

De oude kunstgrasmatten zelf worden verwerkt tot de nieuwe grondstof RTA, maar die is

voorsnog heel beperkt bruikbaar voor nieuw kunstgras. Dit kan in de toekomst veranderen door de komst van matten met een andere samenstelling. De vooruitzichten op dit gebied stemmen Huismans optimistisch. Zeker omdat alle neuzen in de kunstgrasketen ten aanzien van dit doel dezelfde kant op staan. 'Iedereen wil dat de kunststof aan het einde van de cyclus opnieuw hoogwaardig kan worden toegepast.' Ze ziet hiervoor al meerdere initiatieven bij meerdere betrokkenen. Zo nodig zal sturing door de overheid zorgen voor het laatste zetje, verwacht Huismans.

Het ziet ernaar uit dat de huidige relatieve vrijblijvendheid verder verdwijnt. Na het stortverbod met de hieraan verbonden verplichte afvalverwerking, zijn er nu regels in voorbereiding die de kwaliteit van de recycling moeten bevorderen. Hiertoe wordt gekeken naar de gehele keten, dus inclusief de productie en de gebruiksfase. De overheid werkt voor dit doel aan het zogeheten Circulaire Materialen Plan (CMP), dat het nu geldende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3) vanaf volgend jaar

Renate Huismans

moet vervangen. Het CMP bevat voorschriften voor afvalverwerking en vormt, zo is de bedoeling, de leidraad voor toekomstig beleid en de regels die daaruit voortvloeien.

In dit CMP zal ook specifiek worden ingegaan op kunstgras. Het doel is steeds dat zo veel mogelijk circulaire materialen worden gebruikt. Niet per se zal oud kunstgras grondstof moeten zijn voor nieuw kunstgras, wordt de boodschap. Als voor dat nieuwe kunstgras een andere gerecyclede grondstof bruikbaar blijkt, is de circulaire doelstelling ook te bereiken. Dat kan een beter idee zijn omdat kunstgrasproducenten wereldwijd verkopen. Hun eigen matten overall vandaan terughalen is inefficiënt en zou zorgen voor veel extra transport. Beter lijkt het de beleidsmakers – en marktpartijen denken er ook zo over – om de matten door een lokale partij te laten recyclen. Kunstgras of andere hoogwaardige toepassingen: ze worden vanuit circulair oogpunt gezien als gelijkwaardig beschouwd.

Doorontwikkeld

De samenstelling van het huidige RTA is niet geschikt voor nieuw kunstgras omdat het uit

meerdere soorten plastic bestaat. Bovendien blijft er bij de huidige verwerkingsmethode een (heel) klein beetje zand in achter. Dit is volgens Huismans technisch op te lossen, alleen is dat vanwege de hoge kosten vooralsnog niet rendabel. 'Maar de technische ontwikkelingen gaan hard, dus dat kan in de toekomst veranderen.'

Bos, van Antea, schetst hoe 'samen met partners een kunstgrasmat is ontwikkeld en succesvol getest' die voor de helft bestaat uit gerecyclede kunstgras en voor de helft uit nieuw materiaal. 'Dat is een mat waarvan alle componenten uit één soort materiaal bestaan, een voorwaarde voor dit soort hergebruik. Zo werken we er gezamenlijk keihard aan om kunstgras helemaal circulair te maken. Stukje bij beetje komen we steeds verder zonder dat sprake hoeft te zijn van kwaliteitsverlies. Waarbij je nog de vraag kunt stellen: wat is kwaliteitsverlies? Stel dat je door het gebruik van gerecyclede materiaal iets kleurnuance krijgt, is dat dan kwaliteitsverlies of gewoon acceptabel. Want waarom zou een kunstgrasveld niet wat gemêleerd groen mogen zijn? Een grasveld is dat ook.'

Vraag

Een belangrijke verwerker van RTA van GBN-AGR tot nieuwe producten is Lankhorst Engineered Products in Sneek. Planken, palen en balken, straatmeubilair, bruggen, vlonders, gevelpanelen: het assortiment is groot en blijft groeien, schetst Lankhorst-directeur Stefan Hofman. Een probleem voor het RTA op de huidige markt is dat het aanbod van gerecyclede plastic groot is en de vraag achterblijft.

'Waarom zou je tevreden zijn met alleen het halen van doelstellingen als ook meer mogelijk blijkt?'

'Het aantal opdrachtgevers dat in het bestek nog nieuwgewonnen zand eist, neemt rap af. Meer en meer wordt juist circulair zand geëist'

Gosewin Bos

'Recyclen van kunstgras is relatief duur, terwijl de toepassingsmogelijkheden juist wat beperkter zijn door de huidige samenstelling van de kunstgrasmaten en de RTA die GBN-AGR op basis daarvan produceert.'

Bij het huidige overaanbod van andere gerecyclede kunststoffen en de lage marktprijzen zou het RTA, puur economisch gezien, niet zijn weg vinden naar nieuwe producten. Reden om speciaal te kijken naar de sportwereld, die ook op zoek is naar mogelijkheden om zo circulair mogelijk te worden. Samen met W&H Sports richtte Lankhorst Greenmatter op. Dit samenwerkingsverband, waarvoor Hofman namens Lankhorst in de directie zit, probeert de kunstgrascirkel binnen de sport te sluiten. Gelukkig, ziet Hofman, blijkt het huidige RTA geschikt voor toepassingen die juist van pas komen rond sportvelden: van kantplanken, boardings en bankjes rond het veld tot een terras en andere clubgebouwonderdelen. Het zal verschillen per project, maar zo kan er naast circulair zand ook al veel circulaire kunststof worden toegepast.

Ed Donkers

Stefan Hofman

‘Oud kunstgras van één materiaalsoort hoeft niet per se nieuw kunstgras te worden. Het is ook bruikbaar voor andere hoogwaardige toepassingen’

Grote slag

De grootste slag die nog moet worden gemaakt, is de verdere verbetering van de recyclebaarheid van het kunstgras. De huidige toepassingsmogelijkheden van RTA zijn beperkt, veelal tot dikwandige producten. Kunstgras is momenteel, net als de meeste andere eindproducten die de industrie voortbrengt, samengesteld uit onderdelen van verschillende materiaalsoorten. LimeGreen heeft zich gespecialiseerd in de ontwikkeling van kunstgras van één materiaal en mikt op een toekomst waarin alle kunststofbedrijven dat gaan doen. Plasticgrootgebruikers, zoals de verpakkings- en auto-industrie, slaan ook die weg in, ziet Ed Donkers van Limegreen. Hij schetst een toekomst waarin kunstgras als monomateriaal onderdeel kan zijn van afvalstromen die worden verwerkt bij plastic-recyclingbedrijven in plaats van kunstgras-recyclingbedrijven. Dan maakt het niet uit of het een nieuw leven krijgt als kunstgras of, bijvoorbeeld, verpakkingsmateriaal of een auto-interieur, en andersom geldt dan hetzelfde.

Donkers verwacht dat dankzij producten van één soort kunststof een nieuwe recyclingmarkt ontstaat. ‘Omdat recycling hierdoor eenvoudiger en efficiënter wordt en een hoogwaardig materiaal oplevert dat geschikt is voor hergebruik in meerdere toepassingen, zullen plastic-recyclingbedrijven er wellicht eerder in geïnteresseerd zijn en er meer voor willen betalen. Die markt zal nog op gang moet komen; er is volume nodig om interessant te zijn voor bedrijven. Maar om over tien jaar zo te kunnen recyclen, moeten we nu producten introduceren die daarvoor geschikt zijn.’

LimeGreen richt zich op matten voor tuin-

toepassingen, speelveldjes, recreatieparken en dergelijke en voornamelijk niet voor sportaccommodaties. Het wordt verkocht onder de merknaam ONE DNA en is gemaakt van momenteel tot 51 procent gerecycled materiaal, afhankelijk van de beschikbaarheid, zo verklaart Donkers. ‘De ambitie is het percentage gerecycled materiaal jaarlijks te verhogen.’

Blind staren

Hofman denkt dat de verwerking van oud kunstgras, zoals dat wordt gerecycled door GBN-AGR, tot nieuw garen voor kunstgrasmatten zeker op de korte termijn te hoog gegrepen blijft en wil zich daarop niet blind staren. ‘Er blijven veel andere toepassingen over. Je kunt dat “downcyclen” noemen. Maar een kunstgrasveld gaat tien jaar mee, en producten als vlonders, steigers en walbeschoeiingen die wij ervan maken, veertig jaar. En daarna kunnen ze weer worden hergebruikt.’

Het beleidsdoel van 50 procent circulariteit in 2030 komt, zo wordt duidelijk, snel in beeld. Wat Bos betreft, blijft het daar de komende jaren niet bij. ‘Waarom zou je tevreden zijn met alleen het halen van de doelstellingen als er ook meer mogelijk blijkt?’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!